

## חיבטים לשוניים בפרשת דברים ש

דקדוקי מילים וחלקם בעלי שינויי משמעות בפרשת דברים ובהפטרה ובראשון של ואתחנן

א יב **אֵיכָה אֶשָׂא לְבַדִּי**...: בהרבה קהילות נוהגים לקרוא פסוק זה בטעמי מגילת איכה . במנהג אשכנז המערבי קוראים בניגון רגיל . **טָרַחְתְּכֶם**: הטי"ת בקמץ קטן . **וּמִשָּׂאֲכֶם**: השי"ן בפתח ודגושה.

א יג **הָבוּ**: הטעם בב"ת מלרע.

א טז **וּשְׁפַטְתֶּם**: הטי"ת בשווא נח על אף הקושי

א כב **וַיַּחְפְּרוּ-לָנוּ... וַיֵּשְׁבוּ**: וא"ו החיבור בשווא נע . **נַעֲלָה-בָּהּ**: העמדה קלה בנו "ן למנוע הבלעת העי"ן החטופה ודגש חזק בב"ת מדין דחיק

א כח **אָנָּה**: במלרע, אין לבטא דגש בנו"ן<sup>1</sup>

א כט **וְלֹא-תִירָאוּן**: געיה בת"ו והר"ש אחריה בשווא נע

א לג **לְחַנְתְּכֶם**: געיה בנו"ן והתי"ו בשווא נע, בדומה בהמשך הפסוק **לְרֹאֲתֶכֶם**. **וּבַעֲנָן**: העמדה קלה בב"ת להדגשת הסגול המורה על מיודע

א לו **דֶּרֶךְ-בָּהּ**: געיה בדל"ת

א לז **לֹא-תָבֵא שָׁם**: הטעם בב"ת ולא נסוג בניגוד לפסוק הבא.

א לח **יָבֵא שָׁמָּה**: טעם נסוג אחור ליר"ד

א מד **עַד-חֲרָמָה**: החי"ת בקמץ קטן

ב א **וַנִּסָּב**: הסמ"ך בקמץ קטן

ב ד **וַיִּירָאוּ**: וא"ו החיבור בשווא נע, היר"ד בחירק מלא והר"ש בשווא נע

ב ה **אֶל-תִּתְּנֶנּוּ בָּם**: במלרע, אין כאן נסוג אחור כבקורן ודומיו . **עַד מְדַרְךָ פֶּן-רָגַלְתָּ**: טעם טפחא בתיבת **עַד**

ב ו **וְגַם-מִיָּם**: יש להיזהר לא להדביק את התיבות על אף שהן מוקפות

ב ז **בְּרַכָּהּ**: געיה בב"ת והכ"ף הראשונה, למרות הקושי, בשווא נח

ב י **יֵשְׁבוּ בָּהּ**: טעם נסוג אחור ליר"ד. **כְּעֵנְקִים**: הכ"ף קמוצה וכן בפסוק הבא ובפסוק כא<sup>2</sup>.

ב טו **הֵיטָה בָּם**: טעם נסוג אחור לה"א הראשונה ודגש חזק בב"ת מדין אתי מרחיק

ב כ **יֵשְׁבוּ-בָּהּ**: געיה ביר"ד

ב כד **קוּמוּ סָעוּ**: הסמ"ך דגושה<sup>3</sup>. **מִלֶּךְ-חֲשֹׁבוֹן**: למי שלא מקפיד להבחין בין כ "ף רפויה לחי"ת עליו להיזהר לא להבליע האחת שבסוף התיבה הראשונה בתוך השנייה שבתחילת התיבה השנייה

ב כה **וְחָלוּ**: במלרע

ב כח **רַק אֶעֱבְרָה בְּרַגְלִי**: טעם טפחא בתיבת **רַק**, העי"ן בתיבת **אֶעֱבְרָה** בשווא נח

ב כט **עָשׂוּ-לִי**: געיה בעי"ן. **אֶעֱבֹר**: העמדה קלה באל"ף למנוע הבלעת העי"ן החטופה

ב לב **יִהְיֶה**: היר"ד קמוצה והה"א אחריה בשווא נח

ב לד **מִתָּם**: המ"ם בשוא, הקורא בצירי משנה משמעות<sup>4</sup>. כן הדבר גם ב-ג ז.

ג ה **הַפְּרֹזִי**: הר"ש בקמץ לא בחירק

ג ט **שָׂרִיזִן**: שי"ן שמאלית

ג יא **עָרְשׁוֹ עָרֵשׁ**: שי"ן שמאלית

ג יב **לְרֹאֲבוּנֵי**: האל"ף אינה נשמעת, יש לקרוא כאילו כתוב 'לרובני', וכן בהמשך ובכל מקום.

<sup>1</sup> כי אז המילה מקבלת משמעות של תחנונים.

<sup>2</sup> הקוראים בפתח משבשים בשינוי משמעות ל לשיבוש זה מקור חוץ מדפוס ונציה הלקוי!

<sup>3</sup> דומה לבראשית יט יד ושמות יב לא.

<sup>4</sup> בצירי: אנשים שנפטרו, ובשווא – בני אדם

ג יג הַמְנִשָּׁה: החטף במ"ם מראה שהמ"ם בשוא נע<sup>5</sup>

ג יז וְהָעֶרְבָה וְהִירְדֵן וְגַבְלֵ: טעם טפחא בתיבת וְהָעֶרְבָה

ג כא צוֹיְתִי: אין לבטא בשום אופן את ה"י"ד שלאחר הו"ו. עם זאת הו"ו בצירי ולא בחירק.

**הפטרות דברים ישעיהו א אכז:**

בקהילות אשכנז המערבי נוהגים לקרוא את הפטרות 'חזון ישעיהו' בניגון איכה חוץ מפסוקי נחמה כד-כז

בקהילות אחרות קוראים את הפסוק הראשון בניגון הפטרה רגיל, וכן פסוקים טז-יט, וכד- סוף.

ב פִּשְׁעוּ בִי: טעם נסוג אחור לפ"א

ז כְּמִהֲפִכָת: ה"א בשווא נח, יש לבטא אותה כאילו היא במפיק

טו וּבִפְרָשְׁכֶם: ש"י"ן שמאלית. אֲעֲלִים: הע"י"ן בשוא נח לא בחטף.

טז הַזִּכּוֹ: מלרע, הטעם בכ"ף. מַעֲלִיכֶם: הלמ"ד הראשונה בשווא נח על אף הקושי

יח לְכוּ-נָא וְנוֹכַחְהּ: תיבה ראשונה מוטעמת בתביר באופן נדיר, כך הוא הנוסח בכתר ולא כפי

שסומן בקורן ואחרים. יֵאָדְיִמוּ: האל"ף בשווא נח והדל"ת בדגש קל

כב סָבְאָד: הסמ"ך בקמץ קטן

כג שָׁרִיד: ש"י"ן שמאלית

כד ועד הסוף במנגינת הפטרה רגילה

כד אֲבִיר: הבי"ת רפויה ללא דגש.

כו יִקְרָא לָךְ: טעם נסוג אחור לקו"ף

כז צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט... במנהג אשכנז המערבי הקהל מקדים את המפטיר בקריאת פסוק זה בקול.

התימנים ממשיכים עד סוף הפרק

ל וְכַגְנָה: הכ"ף בשוא נע והחטף אינו אלא להורות על הנעת השווא

**ראשון של ואתחנן:**

ג כג וְאֶתְחַנֵּן: הנו"ן בפתח.

ג כה אֲעֲבֶרְהָ: הע"י"ן בשווא נח. הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנָן: יש להאיץ מעט את קריאת התיבה

הַזֶּה להסמיכה לתיבה הקודמת שכן הטפחא הוא המפסיק העיקרי הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה - וְהַלְבָּנָן

ד ב על-הַדְּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי: תיבת על-הַדְּבָר מוטעמת בפשטא ולא בקדמא

<sup>5</sup> כן הוא בכ"י וכן הוא בכא"צ במקומות שנשתמר. החטף פתח אינו אלא על מנת להורות על קריאת השווא הנע.